

מסכת כתובות פרק ו

(סה,ב) משנה: מציאת האשה ומעשה ידיה לבעלה. וירושתה, הוא אוכל פירות בחייה. בושתה ופגמה שלה. **רבי יהודה בן בתירא** אומר: בזמן שבסתר, לה שני חלקים, ולו אחד; ובזמן שבגלוי, לו שני חלקים, ולה אחד. שלו, ינתן מיד; ושלה, ילקח בהן קרקע, והוא אוכל פירות

גמרא: {מאי קא משמע לן?! תנינא!¹ האב זכאי בבתו בקידושיה, בכסף בשטר ובביאה. זכאי במציאתה, ובמעשה ידיה, ובהפרת נדריה. מקבל את גיטה, ואינו אוכל פירות בחייה. נישאת, יתר עליו הבעל, שהוא אוכל פירות בחייה?! >בושתה ופגמה איצטריכא ליה! - פלוגתא דרבי יהודה בן בתירא ורבנן!

תני תנא קמיה **דרבא:** מציאת האשה לעצמה. **רבי עקיבא** אומר: לבעלה. אמר ליה: >השתא, ומה העדפה, **(סו,א)** דמעשה ידיה היא, אמר רבי עקיבא לעצמה - מציאתה לא כל שכן?! דתנן: "קונם שאני עושה לפיך", אינו צריך להפר. **רבי עקיבא** אומר: יפר, שמא תעדיף עליו יותר מן הראוי לו?! ~אלא איפוך - מציאת האשה לבעלה. **רבי עקיבא** אומר: לעצמה!

{והא, כי אתא **רבין**, אמר **רבי יוחנן:** בהעדפה שלא על ידי הדחק, כולי עלמא לא פליגי דבעל הוי. כי פליגי, בהעדפה שעל ידי הדחק - תנא קמא סבר לבעלה, ורבי עקיבא סבר לעצמה?! >אמר **רב פפא:** מציאתה כהעדפה שעל ידי הדחק דמי - פלוגתא דרבי עקיבא ורבנן!

>בעי **רב פפא:** עשתה לו שתים בבת אחת, מהו? >בעי **רבינא:** שלשה או ארבעה בבת אחת, מהו? - תיקו!

בושתה ופגמה שלה. **רבי יהודה בן בתירא** אומר: בזמן שבסתר, לה שני חלקים ולו אחד; ובזמן שבגלוי, לו שני חלקים ולה אחד. שלו, ינתן מיד; ושלה, ילקח בהן קרקע, והוא אוכל פירות -- {מתקיף לה **רבא בר רב חנן:** אלא מעתה, בייש סוסתו של חבירו, הכי נמי דבעי למיתן ליה בושת! >וסוס בר בושת הוא?! |>אלא רקק בבגדו של חבירו, הכי נמי דבעי למיתן ליה בושת! ~וכי תימא הכי נמי - והתנן: רקק והגיע בו הרוק, ופרע ראש האשה, והעביר טליתו ממנו, חייב ליתן לו ארבע מאות זוז ~ואמר **רב פפא:** לא שנו אלא בו, אבל בבגדו, פטור?! >בבגדו, לית ליה זילותא - אשתו, אית לה זילותא! {אמר ליה **רבינא לרב אשי:**

מחברת כתובות - ו

אלא מעתה, בייש עני בן טובים, דאית להו זילותא לכולהו בני משפחה, הכי נמי דבעי למיתן להו בושת לכל בני משפחה! אאמר ליה: התם, לאו גופייהו - הכא, אשתו גופיה הואי!

משנה: הפוסק מעות לחתנו, ומת חתנו, אמרו חכמים: יכול הוא שיאמר: לאחיד הייתי רוצה ליתן, ולך, אי אפשר ליתן!

פסקה להכניס לו אלף דינר, הוא פוסק כנגדן חמש עשרה מנה. וכנגד השום הוא פוסק פחות חומש. שום במנה ושוה מנה, אין לו אלא מנה; שום במנה, היא נותנת שלשים ואחד סלע ודינר; ובארבע מאות, היא נותנת חמש מאות. מה (סו,ב) שחתן פוסק, הוא פוסק פחות חומש

גמרא: תנו רבנן: אין צריך לומר ראשון תלמיד חכם ושני עם הארץ, אלא אפילו ראשון עם הארץ ושני תלמיד חכם, יכול לומר: לאחיד הייתי רוצה ליתן - לך, אי אפשר ליתן

פסקה להכניס לו אלף דינר, הוא פוסק כנגדן חמש עשרה מנה. וכנגד השום הוא פוסק פחות חומש. שום במנה ושוה מנה, אין לו אלא מנה; שום במנה, היא נותנת שלשים ואחד סלע ודינר; ובארבע מאות, היא נותנת חמש מאות. מה שחתן פוסק, הוא פוסק פחות חומש -- {היינו רישא?! אתנא שומא רבה, וקתני שומא זוטא; תנא שומא דידיה, וקתני שומא דידה!}

משנה: פסקה להכניס לו כספים, סלעה נעשה ששה דינרין. החתן מקבל עליו עשרה דינרים לקופה לכל מנה ומנה. **רבן שמעון בן גמליאל** אומר: הכל כמנהג המדינה

גמרא: {היינו פוסק כנגדן חמשה עשר מנה?! אתנא עסקא רבה, ותנא עסקא זוטא! וצריכא! דאי תנא עסקא רבה, דנפיש רווחא - אבל עסקא זוטא, דזוטר רווחא, אימא לא - צריכא! ואי אשמעין עסקא זוטא, דזוטר זיונא - אבל עסקא רבה, דנפיש זיונא, אימא לא - צריכא!}

החתן מקבל עליו עשרה דינר לקופה -- גמאי "קופה"? אאמר **רב אשי:** קופה של בשמים. ואמר **רב אשי:** לא נאמרו דברים הללו אלא בירושלים

גְּבַעֵי **רַב אֲשִׁי**: במנה הנישום או במנה המתקבל? גַּם תמצִי לומר מנה המתקבל, יום ראשון או כל יום ויום? גַּם תמצִי לומר כל יום ויום, שבת ראשונה או כל שבת ושבת? גַּם תמצִי לומר כל שבת ושבת, חדש ראשון או כל חדש וחדש? גַּם תמצִי לומר כל חדש וחדש, שנה ראשונה או כל שנה ושנה? תיקו!

אמר ר' **יהודה** אמר **רב**: מעשה בבתו של נקדימון בן גוריון, שפסקו לה חכמים ארבע מאות זהובים לקופה של בשמים לבו ביום. אמרה להם: כך תפסקו לבנותיכם! וענו אחריה: אמן!

תנו רבנן: מעשה **ברבן יוחנן בן זכאי**, שהיה רוכב על החמור, והיה יוצא מירושלים, והיו תלמידיו מהלכין אחריו. ראה ריבה אחת שהיתה מלקטת שעורים מבין גללי בהמתן של ערביים. כיון שראתה אותו, נתעטפה בשערה ועמדה לפניו. אמרה לו: רבי! פרנסני! אמר לה: בתי! מי את? אמרה לו: בת נקדימון בן גוריון אני. אמר לה: בתי! ממון של בית אביך, היכן הלך? אמרה לו: רבי! לא כדין מתלין מתלא בירושלים: "מלח ממון חסר", ואמרי לה: "חסד" גּוּשֵׁל בית חמיד, היכן הוא? אמרה לו: בא זה, ואיבד את זה. אמרה לו: רבי! זכור אתה כשחתמת על כתובתי? אמר להן לתלמידיו: זכור אני, כשחתמתי על כתובתה של זו, והייתי קורא בה אלף אלפים דינרי זהב מבית אביה, חוץ משל חמיה! בכה רבן יוחנן בן זכאי, ואמר: אשריכם ישראל! בזמן שעושין רצונו של מקום, אין כל אומה ולשון שולטת בהם. ובזמן שאין עושין רצונו של מקום, מוסרין ביד אומה שפלה! ולא ביד אומה שפלה, אלא ביד בהמתן של אומה שפלה!

{ונקדימון בן גוריון לא עבד צדקה? והתניא: אמרו עליו על נקדימון בן גוריון כשהיה יוצא מביתו לבית המדרש, כלי מילת היו (סז,א) מציעין תחתיו, ובאין עניים ומקפלין אותו מאחוריו! <איבעית, אימא: לכבודו הוא דעבד! > ואיבעית, אימא: כדבעי ליה למיעבד, לא עבד. כדאמרי אינשי: לפוס גמלא שיחנא!

תניא אמר ר' **אלעזר ברבי צדוק**: אראה בנחמה אם לא ראיתה, שהיתה מלקטת שעורים מבין טלפי סוסים בעכו. קראתי עליה מקרא זה: (שיר השירים א) "אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך בעקבי הצאן ורעי את גדיותיך" - אל תקרי "גדיותיך" אלא גויותיך"

אמר **רב שמן בר אבא** אמר ר' **יוחנן**: הכניסה לו זהב - שמין אותו, והרי הוא כשוויו {מיתיבי: הזהב, הרי הוא ככלים ~ מאי?

לאו ככלים של כסף, דפחתי!?! כלא! ככלים של זהב, דלא פחתי! {אם כן, "ככליו" מיבעי ליה!?!} {ועוד תניא: זהב, הרי הוא ככלים; דינרי זהב, הרי הן ככספים. **רבן שמעון בן גמליאל** אומר: במקום שנהגו שלא לפורטון, שמין אותן, והרי הן בשוויהן ~רבן שמעון בן גמליאל, אהייא? ^ אילימא אסיפא - מכלל דתנא קמא סבר אפילו במקום שנהגו שלא לפורטון - הא לא נפקי! - אלא לאו ארישא, והכי קאמר: זהב, הרי הוא ככלים - מאי כלים? כלים של כסף! **רבן שמעון בן גמליאל** אומר: הרי הוא כדינרין של זהב במקום שנהגו שלא לפורטון!?! כלא! לעולם אסיפא, ודנפקי על ידי הדחק - ובהא קמיפלגי: מר סבר כיון דנפקי, משבחינן לה; ומר סבר: כיון דלא נפקי אלא על ידי הדחק, לא משבחינן לה!

<<איבעית, אימא: כולה רבן שמעון בן גמליאל היא, וחסורי מיחסרא, והכי קתני: זהב, הרי הוא ככלים; דינרי זהב, הרי הן ככספים. במה דברים אמורים? במקום שנהגו לפורטון! - אבל במקום שנהגו שלא לפורטון, שמין אותם, והרי הן בשוויהן, דברי **רבן שמעון בן גמליאל**, שרבן שמעון בן גמליאל אומר: במקום שנהגו שלא לפורטון, שמין אותם והרי הן בשוויהן {מכל מקום, "ככליו" מיבעי ליה! - קשיא!

<<<איבעית אימא: הכא במאי עסקינן? בדהבא פריכא!

<<<<**אשי** אמר: בממלא!

אמר **רבי ינאי**: בשמים של אנטוכיא, הרי הן ככספים

אמר **רבי שמואל בר נחמני** אמר **רבי יוחנן**: גמלים של ערביא, אשה גובה פרנא מהם

אמר **רב פפי**: הני תותבי דבי מכסי, אשה גובה פרנא מהם. ואמר **רב פפי**: הני שקי דרודיא, ואשלי דקמחוניא, אשה גובה פרנא מהן

אמר **רבא**: מריש, הוה אמינא: הני ארנקי דמחוזא, אשה גובה פרנא מהם. מאי טעמא? אסמכתייהו עליהו! כיון דחזאי דשקלי להו ונפקי, וכי משכחי ארעא זבני בהו, אמינא: אסמכתייהו אארעא הוא

משנה: המשיא את בתו סתם, לא יפחות לה מחמשים זוז. פסק להכניסה ערומה, לא יאמר הבעל "כשאכניסנה לביתי אכסנה בכסותי", אלא מכסה ועודה בבית אביה. וכן המשיא את היתומה, לא יפחות לה מחמשים זוז. אם יש בכיס, מפרנסין אותה לפי

כבודה

גמרא: אמר **אביי**: חמשים זוזי פשיטי - גממאי? <מדקתני סיפא "אם יש בכיס, מפרנסין אותה לפי כבודה", ואמרינן: מאי כיס? אמר **רב**: ארנקי של צדקה - ואי סלקא דעתין חמשים זוזי ממש, אם יש בכיס, כמה יהבינן לה? אלא שמע מינה: חמשים זוזי פשיטי!

תנו רבנן: יתום ויתומה שבאו להתפרנס, מפרנסין את היתומה, ואחר כך מפרנסין את היתום, מפני שהאיש דרכו לחזור על הפתחים, ואין אשה דרכה לחזור. יתום ויתומה (**סז,ב**) שבאו לינשא, משיאין את היתומה ואחר כך משיאין את היתום, מפני שבושתה של אשה מרובה משל איש

תנו רבנן: יתום שבא לישא, שוכרין לו בית, ומציעין לו מטה וכל כלי תשמישו, ואחר כך משיאין לו אשה, שנאמר: (דברים טו) "די מחסורו אשר יחסר לו" - "די מחסורו" - זה הבית; "אשר יחסר" - זה מטה ושלחן; "לו" - זו אשה. וכן הוא אומר: (בראשית ב) "אעשה לו עזר כנגדו"

תנו רבנן: "די מחסורו" - אתה מצווה עליו לפרנסו, ואי אתה מצווה עליו לעשרו; "אשר יחסר לו" - אפילו סוס לרכוב עליו, ועבד לרוץ לפניו. אמרו עליו על **הלל הזקן**, שלקח לעני בן טובים אחד, סוס לרכוב עליו ועבד לרוץ לפניו. פעם אחת, לא מצא עבד לרוץ לפניו, ורץ לפניו שלשה מילין

תנו רבנן: מעשה באנשי גליל העליון, שלקחו לעני בן טובים אחד מציפורי, ליטרא בשר בכל יום - {ליטרא בשר, מאי רבותא?! <אמר **רב הונא**: ליטרא בשר משל עופות! <ואיבעית, אימא: בליטרא בשר ממשי! <<**רב אשי** אמר: התם כפר קטן היה - בכל יומא הוה מפסדי חיותא אמטולתיה!

ההוא דאתא לקמיה **דרבי נחמיה**. אמר ליה: במה אתה סועד? אמר ליה: בבשר שמן ויין ישן! גרצונך שתגלגל עמי בעדשים? גלגל עמו בעדשים ומת. אמר: "אוי לו לזה, שהרגו נחמיה!" #ואדרבה! "אוי לו לנחמיה, שהרגו לזה" מיבעי ליה! <אלא איהו הוא דלא איבעי ליה לפנוקי נפשיה כולי האי! #

ההוא דאתא לקמיה **דרבא**. אמר לו: במה אתה סועד? אמר לו: בתרנגולת פטומה ויין ישן. אמר ליה: ולא חיישת לדוחקא דציבורא?! אמר ליה: אטו מדידהו קאכילנא?! מדרחמנא קאכילנא! דתנינא: (תהלים קמה) "עיני כל אליך ישברו ואתה נותן להם את אכלם בעתו" - "בעתם" לא נאמר, אלא "בעתו"! -

מלמד שכל אחד ואחד, נותן הקב"ה פרנסתו בעתו. אדהכי, אתאי אחתיה דרבא, דלא חזיא ליה תליסרי שני, ואתיא ליה תרנגולת פטומה ויין ישן. אמר: מאי דקמא?! אמר ליה: נענתי לך! קום אכול!

תנו רבנן: אין לו ואינו רוצה להתפרנס, נותנין לו לשום הלואה, וחוזרין ונותנין לו לשום מתנה, דברי **רבי מאיר**. **וחכמים** אומרים: נותנין לו לשום מתנה, וחוזרין ונותנין לו לשום הלואה # לשום מתנה! הא לא שקיל! אמר **רבא**: לפתוח לו לשום מתנה # יש לו ואינו רוצה להתפרנס, נותנין לו לשום מתנה, וחוזרין ונפרעין ממנו # וחוזרין ונפרעין הימנו? תו לא שקיל! אמר **רב פפא**: לאחר מיתה! # **ר' שמעון** אומר: יש לו ואינו רוצה להתפרנס, אין נזקקין לו; אין לו ואינו רוצה להתפרנס, אומרים לו: "הבא משכון וטול!", כדי שתזוח דעתו עליו

תנו רבנן: (דברים טו) "העבט" - זה שאין לו, ואינו רוצה להתפרנס, שנותנים לו לשום הלואה, וחוזרין ונותנין לו לשום מתנה; "תעביטנו" - זה שיש לו, ואינו רוצה להתפרנס, שנותנין לו לשום מתנה, וחוזרין ונפרעין הימנו לאחר מיתה, דברי **ר' יהודה**. **וחכמים** אומרים: יש לו ואינו רוצה להתפרנס, אין נזקקין לו! ואלא מה אני מקיים "תעביטנו"? דברה תורה כלשון בני אדם!

מר עוקבא הוה עניא בשיבבותיה, דהוה רגיל כל יומא דשדי ליה ארבעה זוזי בצינורא דדשא. יום אחד אמר: איזיל איחזי מאן קעביד בי ההוא טיבותא. ההוא יומא נגהא ליה למר עוקבא לבי מדרשא. אתיא דביתהו בהדיה. כיון דחזיוה דקא מצלי ליה לדשא, נפק בתרייהו. רהוט מקמיה. עיילי לההוא אתונא דהוה גרופה נורא. הוה קא מיקליין כרעיה דמר עוקבא. אמרה ליה דביתהו: שקול כרעיך, אותיב אכרעאי! חלש דעתיה. אמרה ליה: אנא שכיחנא בגויה דביתא, ומקרבא אהנייתי!

גומאי כולי האי?! דאמר **מר זוטרא בר טוביה** אמר **רב**, ואמרי לה: אמר **רב הונא בר ביזנא** אמר **ר' שמעון חסידא**, ואמרי לה: אמר **ר' יוחנן** משום **רבי שמעון בן יוחי**: נוח לו לאדם שימסור עצמו לתוך כבשן האש, ואל ילבין פני חברו ברבים גמנא לך? מתמר, דכתיב: (בראשית לח) "היא מוצאת"

מר עוקבא הוה עניא בשיבבותיה, דהוה רגיל לשדורי ליה ארבע מאה זוזי כל מעלי יומא דכיפורא. יומא חד, שדרינהו ניהליה ביד בריה. אתא, אמר ליה: לא צריך! אמר: מאי חזית? חזאי דקא מזלפי ליה יין ישן! אמר: מפנק כולי האי! עייפינהו ושדרינהו

ניהליה!

כי קא ניחא נפשיה, אמר: אייתו לי חושבנאי דצדקה! אשכח דהוה כתיב ביה שבעת אלפי דינרי סיאנקי. אמר: זוודאי קלילי, ואורחא רחיקתא! קס, בזבזיה לפלגיה ממוניה # {היכי עבד הכי?! והאמר ר' אילעאי: באושא התקינו: המבזבז, אל יבזבז יותר מחומש!} >הני מילי מחיים, שמא ירד מנכסיו - אבל לאחר מיתה, לית לן בה!#

רבי אבא הוה צייר זוזי בסודריה, ושדי ליה לאחוריה, וממצי נפשיה לבי עניי, ומצלי עיניה מרמאי

רבי חנינא הוה ההוא עניא, דהוה רגיל לשדורי ליה ארבעה זוזי כל מעלי שבתא. יומא חד, שדרינהו ניהליה ביד דביתהו. אתאי, אמרה ליה: לא צריך! מאי חזית? שמעי דהוה קאמרי ליה: "במה אתה סועד? (סח,א) בטלי כסף או בטלי זהב?" אמר: היינו דאמר **רבי אלעזר**: בואו ונחזיק טובה לרמאין, שאלמלא הן, היינו חוטאין בכל יום, שנאמר: (דברים טו:ט) "וקרא עליך אל ה' והיה בך חטא". ותני **רבי חייא בר רב מדיפתי**: **רבי יהושע בן קרחה** אומר: כל המעלים עיניו מן הצדקה, כאילו עובד עבודה זרה - כתיב הכא: "השמר לך פן יהיה דבר עם לבבך בליעל לאמר קרבה שנת השבע שנת השמטה ורעה עינך באחיד האביון ולא תתן לו וקרא עליך אל ה' והיה בך חטא", וכתיב התם: (דברים יג) "יצאו אנשים בני בליעל" - מה להלן, עבודה זרה, אף כאן, עבודה זרה

תנו רבנן: המסמא את עינו, והמצבה את בטנו, והמקפח את שוקו, אינו נפטר מן העולם עד שיבא לידי כך. המקבל צדקה ואין צריך לכך, סופו אינו נפטר מן העולם עד שיבא לידי כך

תנן התם: אין מחייבין אותו למכור את ביתו ואת כלי תשמישו - {ולא?! והתניא: היה משתמש בכלי זהב, ישתמש בכלי כסף; בכלי כסף, ישתמש בכלי נחושת?!} >אמר **רב זביד**: לא קשיא! הא במטה ושולחן, הא בכוסות וקערות! {מאי שנא כוסות וקערות דלא, דאמר מאיסי לי - מטה ושולחן נמי, אמר לא מקבל עילווי?!} >אמר **רבא בריה דרבבה**: במחרישה דכספא! >>**רב פפא** אמר: לא קשיא - כאן קודם שיבא לידי גיבוי, כאן לאחר שיבא לידי גיבוי!

משנה: יתומה שהשיאתה אמה או אחיה מדעתה, וכתבו לה במאה או בחמשים זוז, יכולה היא משתגדיל להוציא מידן מה שראוי להנתן לה. **רבי יהודה** אומר: אם השיא את הבת הראשונה, ינתן

לשניה כדרך שנתן לראשונה. **וחכמים** אומרים: פעמים שאדם עני והעשיר, או עשיר והעני. אלא שמין את הנכסים, ונותנין לה

גמרא: אמר **שמואל**: לפרנסה, שמין באב

{מתיבי: הבנות ניזונות ומתפרנסות מנכסי אביהן. כיצד? אין אומרים "אילו אביה קיים, כך וכך היה נותן לה", אלא שמין את הנכסים, ונותנין לה ~מאי? לאו פרנסת הבעל?! אמר **רב נחמן בר יצחק**: לא! בפרנסת עצמה! {הא "ניזונות ומתפרנסות" קתני! ~מאי? לאו אחת פרנסת הבעל, ואחת פרנסת עצמה?! כלא! אידי ואידי בפרנסת עצמה, ולא קשיא - הא באכילה ובשתיה, והא בלבושא וכיסויא!

{תנן: **וחכמים** אומרים: פעמים שאדם עני והעשיר, או עשיר והעני. אלא שמין הנכסים ונותנין לה - גמאי "עני" ומאי "עשיר"? ^אי נימא "עני" - עני בנכסים; "עשיר" - עשיר בנכסים - מכלל דתנא קמא סבר אפילו עשיר והעני, כדמעיקרא יהבינן לה! - והא לית ליה! ~אלא לאו "עני" - עני בדעת; "עשיר" - עשיר בדעת! וקתני "שמין את הנכסים ונותנין לה" - אלמא לא אזלינן בתר אומדנא! ותיובתא דשמואל! אהוא דאמר כרבי יהודה, דתנן: **רבי יהודה** אומר: אם השיא בת הראשונה, יתן לשניה כדרך שנתן לראשונה {ונימא: "הלכה כרבי יהודה"!} אי אמר "הלכה כרבי יהודה", הוה אמינא: דוקא השיאה, דגלי דעתיה, אבל לא השיאה, לא - קמשמע לן: טעמא דר' יהודה דאזלינן בתר אומדנא - לא שנא השיאה, ולא שנא לא השיאה - והאי דקתני "השיאה", להודיעך כחן דרבנן, דאף על גב דהשיאה, וגלי דעתיה, לא אזלינן בתר אומדנא!

אמר ליה **רבא לרב חסדא**: דרשינן משמך הלכה כר' יהודה! אמר ליה: יהא רעוא, כל כי הני מילי מעלייתא תדרשו משמאי!

{ומי אמר רבא הכי?! והתניא: **רבי** אומר: בת הניזונת מן האחין, נוטלת עישור נכסים ~ואמר **רבא**: הלכתא כרבי כלא קשיא! - הא דאמידניה, הא דלא אמידניה!

הכי נמי מסתברא, דאמר **רב אדא בר אבהו**: מעשה, ונתן לה **רבי** אחד משנים עשר בנכסים - קשיין אהדדי! ~אלא לאו שמע מינה: הא דאמידניה - הא דלא אמידניה - שמע מינה!

גופא: אמר **רבי**: בת הניזונת מן האחין, נוטלת עישור נכסים. אמרו לו לרבי: {לדבריך, מי שיש לו עשר בנות ובן, אין לו לבן במקום בנות כלום! אמר להן: כך אני אומר: ראשונה נוטלת עישור נכסים; שניה במה ששיירה; ושלישית במה ששיירה; וחוזרות

וחולקות בשוה (סח,ב) {כל חדא וחדא דנפשה שקלה! אהכי קאמר: אם באו כולם להנשא כאחת, חולקות בשוה! - מסייע ליה לרב מתנה, דאמר **רב מתנה**: אם באו להנשא כולם כאחת, נוטלות עישור אחד - ועישור אחד סלקא דעתך?! אלא נוטלות עישור כאחד

תנו רבנן: הבנות, בין בגרו עד שלא נישאו, ובין נישאו עד שלא בגרו, איבדו מזונותיהן, ולא איבדו פרנסתן, דברי **רבי**. **ר' שמעון בן אלעזר** אומר: אף איבדו פרנסתן! כיצד הן עושות? שוכרות להן בעלים, ומוציאין להן פרנסתן

אמר **רב נחמן**: אמר לי **הונא**: הלכתא כרבי

{איתיביה **רבא לרב נחמן**: יתומה שהשיאתה אמה או אחיה מדעתה, וכתבו לה במאה או בחמשים זוז, יכולה היא משתגדיל להוציא מידם מה שראוי להנתן לה - טעמא דקטנה - הא גדולה, ויתרה?! אלא קשיא! - הא דמחאי, הא דלא מחאי! #הכי נמי מסתברא, דאם כן, קשיא דרבי אדרבי, דתניא: **רבי** אומר: בת הניזונת מן האחין, נוטלת עישור נכסים - ניזונת אין - שאינה ניזונת לא - אלא לאו שמע מינה: הא דמחאי, הא דלא מחאי - שמע מינה! #

אמר ליה **רבינא לרבא**: אמר לן **רב אדא בר אהבה** משמך: בגרה, אינה צריכה למחות; נישאת, אינה צריכה למחות; בגרה ונישאת, צריכה למחות

{מי אמר רבא הכי?! והא איתיביה **רבא לרב נחמן** "יתומה", ושני ליה "הא דמחי הא דלא מחי"?! אלא קשיא! - הא דקא מיתזנא מינייהו - הא דלא קא מיתזנא מינייהו!

אמר **רב הונא** אמר **רבי**:² פרנסה אינה כתנאי כתובה גמאי "אינה כתנאי כתובה"? ^ אי נימא דאילו פרנסה, טרפא ממשעבדי, ותנאי כתובה לא טרפא ממשעבדי, מאי קמשמע לן?! הא מעשים בכל יום, מוציאין לפרנסה, ואין מוציאין למזונות! ^ ואלא, דאילו פרנסה, גביא נמי ממטלטלי, ותנאי כתובה, ממקרקעי גביא, ממטלטלי לא גביא - לרבי, אידי ואידי מיגבא גביא, דתניא: אחד נכסים שיש להן אחריות ואחד נכסים שאין להן אחריות, מוציאין למזון האשה ולבנות, דברי **רבי**! אלא מאי "פרנסה אינה כתנאי

2 כך לפננו, ובכ"י: "אמר רבא אמר רב הונא אמר ר' " ונראה פשוט ש"ר' " היינו רב, לא רבי, ואף שמדובר אליבא דרבי, רב הוא בעל המאמר, שהוא היה תלמידו של רבי ורבו של רב הונא

כתובה?" לכדתניא: האומר אל יזונו בנותיו מנכסיו, אין שומעין לו - אל יתפרנסו בנותיו מנכסיו, שומעין לו, שהפרנסה אינה כתנאי כתובה

(סט,א) תלה ליה **רב לרבי** ביני חטי: גהאחין ששיעבדו, מהו? הוה יתיב ר' **חייא** קמיה. אמר ליה: גמכרו או משכנו? אמר ליה: מאי נפקא מינה בין מכרו בין שמשכנו? - מוציאין לפרנסה, ואין מוציאין למזונות! גורב, אי מכרו קמיבעיא ליה, נכתוב ליה "מכרו"; אי משכנו קא מיבעיא ליה, נכתוב ליה "משכנו"! גרב, תרוייהו קמבעיא ליה, וסבר: אי כתיבנא ליה "מכרו", הא ניחא אי שלח לי דמוציאין - כל שכן משכנו - אי שלח לי "אין מוציאין", אכתי משכנו קמיבעיא לי! אי כתיבנא ליה "משכנו", אי שלח לי דאין מוציאין, כל שכן מכרו - אי שלח לי "מוציאין", אכתי מכרו קא מיבעיא לי! - אכתוב ליה "שיעבדו", דמשמע הכי ומשמע הכי!

ורבי יוחנן אמר: אחד זה ואחד זה, אין מוציאין

גאיבעיא להו: לרבי יוחנן, לא שמיע ליה הא דרבי, ואי שמיע ליה, הוה מקבל ליה? או דלמא שמיע ליה, ולא מקבל ליה?

{תא שמע: דאתמר: מי שמת והניח שתי בנות ובן, וקדמה הראשונה ונטלה עישור נכסים, ולא הספיקה שניה לגבות עד שמת הבן - אמר ר' **יוחנן**: שניה ויתרה - אמר ר' **חנינא**: גדולה מזו אמרו: מוציאין לפרנסה, ואין מוציאין למזונות - ואת אמרת שניה ויתרה?! - ואם איתא, נימא ליה: גמאן אמרה?!

אודלמא לעולם לא שמיע ליה, וכי שמיע ליה, קביל, ושאני התם, דאיכא רווח ביתא!

{אמר ליה **רב יימר לרב אשי**: אלא מעתה, אשכחה מציאה בעלמא, דאיכא רווח ביתא - הכי נמי דלא יהבינן לה עישור נכסים! < אמר ליה: אנא "רווח ביתא מהני נכסי" קאמינא!

אמר **אמימר**: בת, יורשת הויא {אמר ליה **רב אשי לאמימר**: אילו בעי לסלוקה בזוזי, הכי נמי דלא מצי לסלוקה?! < אמר ליה: אין! {אי בעי לסלוקה בחדא ארעא, הכי נמי דלא מצי מסלק לה?! < אמר ליה: אין!

רב אשי אמר: בת, בעלת חוב הויא

ואף אמימר הדר ביה! דאמר **רב מניומי בריה דרב ניחומי**: הוה קאימנא קמיה ד**אמימר**, ואתאי האי איתתא לקמיה, דהות קא בעיא עישור נכסים. וחזיתיה לדעתיה, דאי בעי לסלוקה בזוזי, הוי

מסלק לה. דשמעי מאחי דהוו קאמרי לה: "אילו הוה לן זוזי, סליקנא בזוזי" - ואישתיק, ולא אמר להו ולא מידי

והשתא דאמרת בעלת חוב הויא, דאבא או דאחי? #למאי נפקא מינה? <למיגבא לבינונית שלא בשבועה, וזיבורית בשבועה³ - מאי?

תא שמע: **דרבינא** אגביה לברתיה דרב אשי, ממר בריה דרב אשי, בינונית, ושלא בשבועה; מבריה דרב סמא בריה דרב אשי, זבורית בשבועה

שלח ליה **רב נחמיה בריה דרב יוסף לרבה בר רב הונא זוטא מנהרדעא**: כי אתיא הא איתתא לקמך, אגבה עישור נכסים, אפילו מאיצטרובלא!

אמר **רב אשי**: כי הוינן **בי רב כהנא**, הוה מגבינן אפילו מעמלא דביתי!

שלח ליה **רב ענן לרב הונא**: "הונא חברין, שלם! כי אתיא הא איתתא לקמך, אגבה עישור נכסי!" הוה יתיב **רב ששת** קמיה. אמר ליה: זיל, אימא ליה, ובשמתא יהא מאן דלא אמר ליה: "ענן! ענן! ממקרקעי או ממטלטלי? ומאן יתיב בי מרזיחא ברישא?" אזל **רב ששת** לקמיה **דרב ענן**. אמר ליה: מר רבה, ורב הונא רביה דרבה, ושמותי שמית מאן דלא אמר ליה, ואי לאו דשמית, לא הוה קאמינא: "ענן! ענן! ממקרקעי או ממטלטלי? ומאן יתיב בי מרזיחא ברישא?" אזל **רב ענן** לקמיה **דמר עוקבא**. אמר ליה: חזי מר, היכי שלח לי רב הונא "ענן ענן!" ועוד, "מרזיחא" דשלח לי, לא ידענא מאי ניהו! אמר ליה: אימא לי איזי, **(סט,ב)** גופא דעובדא היכי הוה? אמר ליה: הכי והכי הוה מעשה. אמר ליה: גברא דלא ידע מאי ניהו "מרזיחא", שלח ליה לרב הונא "הונא חברין"?

גמאי "מרזיחא"? אבל!, דכתיב: (ירמיהו טז:ה) "כה אמר ה' אל תבא בית מרזח ואל תלך לספוד"

אמר **ר' אבהו**: מנין לאבל שמיסב בראש? שנאמר: (איוב כט) "אבחר דרכם ואשב ראש ואשכון כמלך בגדוד כאשר אבלים ינחם" - {ינחם אחרים משמע!} <אמר **רב נחמן בר יצחק**: "ינחם" כתיב!

מר זוטרא אמר: מהכא: (עמוס ו) "וסר מרזח סרוחים" - "מר" ו"זח" נעשה שר לסרוחים

3 כד לפננו וגם בכ"ד, נל"ד שרש"י גרס: "למיגבא בינונית ושלא בשבועה, או זיבורית ובשבועה"

אמר **רבא**: הלכתא: ממקרקעי ולא ממטלטלי - בין למזוני, בין לכתובה, בין לפרנסה

משנה: המשליש מעות לבתו, והיא אומרת "נאמן בעלי עלי", יעשה השליש מה שהושלש בידו, דברי **רבי מאיר**. **רבי יוסי** אומר: וכי אינה אלא שדה, והיא רוצה למוכרה, הרי היא מכורה מעכשיו! במה דברים אמורים? בגדולה! אבל בקטנה, אין מעשה קטנה כלום

גמרא: תנו רבנן: המשליש מעות לחתנו, ליקח מהן שדה לבתו, והיא אומרת: "ינתנו לבעלי" - מן הנשואין, הרשות בידה; מן האירוסין, יעשה השליש מה שהושלש בידו, דברי **רבי מאיר**. **רבי יוסי** אומר: הגדולה, בין מן הנשואין ובין מן האירוסין, הרשות בידה; קטנה, בין מן הנשואין בין מן האירוסין, יעשה השליש מה שהושלש בידו

מאי בינייהו? ^ אילימא: קטנה מן הנשואין איכא בינייהו, דרבי מאיר סבר: הרשות בידה, ואתא רבי יוסי למימר: אפילו מן הנשואין נמי, גדולה אין, קטנה לא - אימא סיפא: "אבל בקטנה, אין מעשה קטנה כלום" - הא, מאן קתני לה? ^ אילימא רבי יוסי, הא מרישא שמעת מינה, דאמר רבי יוסי: "וכי אינה אלא שדה, והיא רוצה למוכרה, הרי היא מכורה מעכשיו!" - גדולה, דבת זביני, אין - קטנה, דלאו בת זביני היא, לא! - אלא רבי מאיר היא, וחסורי מיחסרא, והכי קתני: יעשה השליש מה שהושלש בידו - במה דברים אמורים? מן האירוסין! אבל מן הנשואין, הרשות בידה!⁴ - במה דברים אמורים? בגדולה! אבל בקטנה, אין מעשה קטנה כלום! - אלא גדולה מן האירוסין איכא בינייהו!

איתמר: **רב יהודה** אמר **שמואל**: הלכה כרבי יוסי. **רבא** אמר **רב נחמן**: הלכה כרבי מאיר

אילפא תלא נפשיה באיסקריא דמכותא. אמר: אי⁵ איכא דאתי דאמר לי מילתא דבי רבי חייא ורבי אושעיא, ולא פשיטנא ליה ממתניתין, נפילא מאסקריא וטבענא! אתא ההוא סבא. תנא ליה: האומר: "תנו שקל לבני בשבת", וראוין ליתן להם סלע, נותנין להם סלע. ואם אמר: "אל תתנו להם אלא שקל", אין נותנין להם אלא שקל. ואם אמר: "אם מתו, יירשו אחרים תחתיהם", בין שאמר "תנו" בין שאמר "אל תתנו", אין נותנים להם אלא שקל

4 כך לפננו, אבל בכ"י לא גרס "במה דברים אמורים? מן האירוסין! אבל מן הנשואין, הרשות בידה!", וכן נראה, שתיבות אלה מיותרות, שהם כבר דברי המשנה

5 כך בכ"י, ולפננו חסר

אמר ליה: הא מני? (ע,א) רבי מאיר היא, דאמר: מצוה לקיים דברי המת

אמר **רב חסדא** אמר **מר עוקבא**: הלכתא: בין שאמר "תנו" ובין שאמר "אל תתנו", נותנין להם כל צורכם {הא קיימא לן: הלכה כרבי מאיר, דאמר מצוה לקיים דברי המת!?! אהני מילי במילי אחרניתא, אבל בהא, מינח ניחא ליה, והא דאמר הכי, לזרוזינהו הוא דאתא!

תנן התם: הפעוטות, מקחן מקח וממכרן מכר במטלטלים. אמר **רפרם**: לא שנו אלא שאין שם אפוטרופוס, אבל יש שם אפוטרופוס, אין מקחן מקח ואין ממכרן מכר - ממאי? <מדקתני: אין מעשה קטנה כלום! {ודלמא היכא דאיכא שליש שאני?! >אם כן, ליתני "אבל בקטנה יעשה שליש מה שהושלש בידו" - מאי "אין מעשה קטנה כלום"? - שמע מינה: אפילו בעלמא!